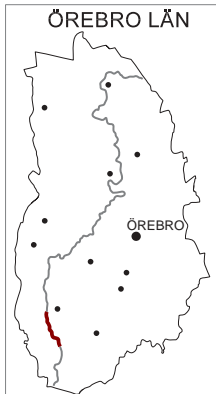

Munkastigen Norra

Ramundeboda-Gråmon 23 km

MUNKASTIGEN

Etappmål Ramundeboda

Etappmålet är beläget vid Ramundeboda klosterruin alldeles intill Europaväg 20 ca 4 km söder om Laxå tätort.

Badmöjligheter finns i Boråsjön. Tillgång till bilparkering. Övernattning i annexbyggnaden intill Sockenstugan vid etappmålet.

Etappmål Gråmon

Gråmon ligger ca 3 km in efter den enskilda vägen mellan Bosjön och Mosshult med avfart från allmänna vägen Askersund-Tiveds kyrka vid Fagertärnvägens anslutning. Här finns inga övernattningsmöjligheter förutom vindskyddet. Bomberget, ca 2,5 km norr om Gråmon erbjuder övernattning inomhus för mindre grupper (se etappblad 15) Vägvisning finns från leden. För upplysningar kontakta 0584-520 36.

Rastplats

Rastplats med vindskydd, eldstad, sophäll och toalett finns vid sjön Kråksjön ca 13 km söder om Ramundeboda. Dricksvatten finns inte men sjöns vatten är så rent att det efter kokning kan användas för matlagning. Stranden närmast vindskyddet är stenig men kan användas för bad. För att underlätta för skötsel föreningen väddar vi till dig som vandrar att ta med dina egna sopor när du lämnar rastplatsen.

Övernattning

Bomberget, ca 2,5 km norr om Gråmon erbjuder övernattning inomhus för mindre grupper. Vägvisning finns från leden. För upplysningar kontakta telefon 0584-520 36.

TECKENFÖRKLARING

- Bergslagsleden
- ..... Återvändsled
- - - - - Annan fast markerad led
- Rastplats med vindskydd, eldstad, sopstall och torrtoalett
- Etappmål
- Nationalpark / naturreservat

www.fritid.t.se

0 1 km 2 km 3 km 4 km 5 km

SKALA 1:67 500

Framtagen av ON-kartor, Karlskoga 2000

Sevärdheter i anslutning till leden

1. Ramundeboda

Ramundeboda ligger ca 4 km väster om Laxå utefter E3, vid Borasjöns norra strand. Här har sedan urminnes tider en väg gått fram mellan de gamla befolkningscentra i öst och väst, Svears och Götars rike. Denna väg kallades Tivägen och omnämndes första gången då den norska kungen (senare Olof den helige) på sin flykt från Norge år 1028 färdades fram här.

Mitt i den av vilka djur och stigmän så fruktade Tiveden låg som en oas Ramundeboda eller Bodarne som det också hette. Hit kom i början i 1400-talet munkar av Sankt Antoni orden för att grunda ett kloster. Deras främsta uppgift var att betjäna de vägfarande på Tivägen. munkarna som kallade sig Tivedsbröderna, uppehöll kontakt med klostren i Vadstena och Alvastra genom att vandra genom Tiveden till Olshammar vid Vättern. Härifrån färdades de sedan sjövägen till östgötaklostren.

Den stig de vandrade genom Tiveden kallades Munkastigen. Var den exakt gått fram vet man ej idag, men på gamla kartor finns den omnämnd på några få ställen. Ett sådant är Kråksjöåsen. Leden rekonstruerades och märktes i början av 70-talet. När Bergslagsleden drogs fram genom Tiveden följde man Munkastigens sträckning och idag sammanfaller de båda lederna ca 27 km. Munkastigen delas i två delar, den norra Ramundeboda-Gråmon 23 km, och den södra Gråmon-Olshammar 17 km. På platsen för det forna klostret finns idag endast grundrester och ett källarvalv kvar. Efter reformationen drogs klostret in 1529 och efterträddes av Bodarne krog som låg norr om den nuvarande rastplatsen vid E3.

2. Kolviksåsen

Ca 1 km söder om den punkt där leden lämnar europavägen går den upp på Kolviksåsen. Längst upp på backens krön har man en vid utsikt mot öster med Borasjön och Öudden i förgrunden. På udden har funnits ett torp med namnet Öna. Troligen har munkarna tidigare haft odlingar här. Domänverket har röjt och iordningställt en vandringsled hit ut som blev färdig våren 1983.

3. Långsmon

Omkring 6 km söder om Ramundeboda går leden nära gårdarna och de relativt omfattande odlingsmarkerna vid Långsmon. Från sjön Lången via Långmoån till Bodarnesjön flottades fram till 1932 timmer till sågverket i Oxhult. Vid sjön Långens norra ände finns rester kvar av flottningsrännan. Strax öster om den punkt där leden passerar vägskalet finns en källa.

4. Altarstenen

Alldeles norr om rastplatsen vid Kråksjön går leden upp på en långåssträckning som den sedan följer mer än 3 km bort. På åsens nordligaste del ligger alldeles intill leden ett stort flyttblock som kallats Altarstenen. Enligt sägnen skall munkarna under sina vandringar mellan Ramundeboda och Olshammar ha rastat och hållit andakt här.

5. Kråksjön

Söder om rastplatsen följer leden åssträckningen intill Kråksjöns strand. Längs en stor del av sträckan är åsen ombyggd till en dammvall som uppförts för regleringen av

Kråksjöns vattennivå. Det är i första hand olika bruk och kraftverk nere i Laxå som haft och fortfarande har intresse av den vattenregleringen.

6. Kråksjöåsen

Söder om Kråksjön går leden i nästan 2 km på krönet av den här helt oskadade rullstensåsen. Denna del av åsen är naturreservat och bevuxen med den för åsar typiska hedtallskogen som här är opåverkad av huggning sedan åtskilliga årtionden.

Hela den sträcka från Altarstenen och söder ut, där leden dragits på åsen, följer den också landskapsgränsen mellan Västergötland och Närke och därmed också den gamla gränsen mellan Svears och Götars rike.

7. Grytsjön

På en flera km lång sträcka närmast norr om etappmålet Gråmon har leden kontakt med den ganska stora skogssjön Grytsjön. Den är en av källsjöarna till Närke Svartå och avrinner således till Mälaren. Grässjön däremot, som leden går förbi några km längre norrut, avvattnas via Unden till Vättern men även österut till V Laxsjön genom en delvis grävd bäck som leden passerar.

Denna etapp av leden går alltså fram i en verklig gränsbygd med både landskapsgräns och vattendelare.

Vid Grytsjön finns på flera ställen i närheten av leden små vikar med sten- eller sandstränder som är lämpliga för bad.

Vill Du veta mera?

Om Du vill lära Dig mera om natur och kultur i de trakter som denna etapp av Bergslagsleden passerar kan Du fråga efter nedanstående skrifter på kommunens bibliotek.

- B Löwnstöm: Från klostermässa till tavernans fröjder, 1977
- Hans Lidman: Gudannatt, 1972, Munkaliv, 1974
- Alf Pettersson: Ramundeboda socken, 1980
- Carl A Lindstén: Sevärt i Tiveden, 1990
- Flera av Verner von Heidenstams skrifter
- Folke Dahlberg: Tiveden

Busstrafik

Ramundeboda trafikeras vissa tider, vardagar, med buss sträckan Laxå-Finnerödja. Bra tågförbindelser till och från Laxå. Olshammar har flera förbindelser med buss vardagar till Askersund eller Karlsborg. Upplysningar om busstider telefon 020-22 40 00 och om järnvägsförbindelser telefon 020-75 75 75. Gråmon kan ej nås med kollektiv transport.

Information

För att få ytterligare upplysningar om leden eller för att lämna synpunkter på den kontakta: **Stiftelsen för fritidsområden i Örebro län**, 019-17 44 95, www.fritid.t.se, **Länsstyrelsens miljöenhet**, 019-19 30 00, www.t.lst.se, **Destination Örebro**, 019-21 21 21, 21 10 00, www.orebro.se/turism, **Tu-**

ristbyrå i Askersund, 0583-810 88, **Kultur- och fritidsförvaltningen i Askersund**, 0583-810 86, www.akersund.se, **Sockenstugan i Laxå**, 0584-600 35, **Laxå turistbyrå**, 0584-109 20/851 33, www.laxa.se.

Ledmarkering

Markeringar i terrängen är dels orange band på träd och stolpar, dels riktningspilar med Munkastigens symbol vid vägskalet och stigförgreningar. Riktningspilar med Bergslagsledens symbol finns också uppsatta där de båda lederna har gemensam sträckning.

Hemsida

Ytterligare upplysningar och aktuella tips finns på Fritid T-läns hemsida. www.fritid.t.se, där också kartor finns att tillgå.